

Presentació

Pedagogia, n., f., associada sovint, avui, o bé a una ideologia tova que col·loca l'escolta fofa dels infants al cor de l'activitat educativa, o bé a un conjunt de tècniques d'ensinistrament. En realitat, esforç per pensar i actuar al mateix temps l'activitat educativa, «teoria pràctica» segons la fórmula de Durkheim.

Philippe MEIRIEU, *Petit dictionnaire de pédagogie*¹

Quan el 2007, la Junta entrant vàrem deliberar sobre les activitats que la Societat Catalana de Pedagogia creada el 1984 havia d'impulsar per contribuir al pensament i a l'acció pedagògica en llengua catalana, ens sentíem continuadors de les accions anteriors però coincidírem de seguida en la conveniència de donar la veu als joves pedagogs i pedagogues, els qui desenvolupaven els primers deu anys d'exercici professional. Donar-los la veu vol dir donar-los suport per tal que entrin en la pedagogia amb iniciativa i creativitat per aportar noves fonamentacions i dissenyar noves intervencions que enfrontin les necessitats educatives de la societat actual.

La Societat Catalana de Pedagogia ha complert els vint-i-cinc anys. En la inauguració del curs actual 2009-2010² es va fer exprés reconeixement a Ernest Mascort i M. Carme Carmona, socis impulsors, a Joan Triadú, Lluís Folch, Jordi

1. Portal web de Philippe Meirieu: <http://www.meirieu.com/DICTIONNAIRE/dictionnaireliste.htm> (27 juny 2010). Traducció pròpia del francès.

2. La sessió inaugural va tenir lloc el dimarts 6 d'octubre presidida pel doctor Josep González-Agàpito, president de la Secció de Filosofia i Ciències Socials de l'Institut d'Estudis Catalans. El president de la Societat Catalana de Pedagogia va fer reconeixement dels membres fundadors de la societat i dels que van impulsar les seves activitats els primers anys i va presentar assumptes actuals que han de ser objecte de la pedagogia. La conferència encarregada al doctor Ramon M. Nogués va tractar de neurociència i educació i va ressenyar les darreres aportacions de la investigació d'interès per a la pedagogia.

Galí i Lluís Busquets, socis presidents estats, i a tants d'altres que hi van contribuir amb la seva activitat, generalment palesa en les publicacions. Cal donar continuïtat renovada i creativa a aquesta trajectòria.

Per això, a través d'unes jornades anuals, la Primavera Pedagògica convoca els joves pedagogs i pedagogues a ser-ne els ponents, a presentar breument els seus estudis, recerques i projectes. Se'ls convoca com a protagonistes però amb diàleg amb els pedagogs i pedagogues sèniors que actuem de *responents*. Volem, per tant, que sigui una trobada professional i científica, intergeneracional, per donar continuïtat a una obra que sempre serà col·laborativa perquè és l'obra d'un petit grup que contribueix al progrés social de tots.

Les tres convocatòries de la Primavera Pedagògica han tingut ressò. Sempre s'han cobert les vuit tribunes, encara que en l'última edició, a darrera hora i per causes inevitables, un comunicant no hi hagi pogut participar. En aquest volum publiquem les comunicacions presentades enguany però volem fer reconeixement als participants d'anys anteriors. Inicialment no vàrem gosar demanar-los la presentació escrita, no fos cas que declinessin la invitació. Després de dos anys, als nous ponents els l'hem demanada d'entrada; ningú s'ha fet enrere i això és el que publiquem.

Vegem el cartell de les tres edicions:

PRIMAVERA PEDAGÒGICA 2008 - 29 I 30 DE MAIG

<i>Comunicants</i>	<i>Títol comunicació</i>
Sílvia Puente i Rodríguez	<i>Polítiques educatives</i>
Gerard Ferrer i Esteban	<i>Desigualtats educatives</i>
Isabel Vilafranca i Manguan	<i>Teoria i història de la pedagogia</i>
Sílvia Sanz i Romero	<i>Educació i interculturalitat</i>
Elisabet Higuera i Albert	<i>Valors i TIC a l'aula</i>
Joan Manel Torres i Bujalance	<i>Incorporació social a l'aula</i>
Gualbert Vargas i Gómez	<i>Reptes educatius i mitjans de comunicació</i>
Sílvia Lombarte i Bel	<i>Educació i món local</i>

PRIMAVERA PEDAGÒGICA 2009 - 28 I 29 DE MAIG

<i>Comunicants</i>	<i>Títol comunicació</i>
Amèlia Tey i Teijón	<i>Els valors en l'educació</i>
Aleix Barrera i Corominas	<i>L'avaluació de la transferència de la formació</i>

David Rodríguez i Gómez	<i>Creació i gestió del coneixement en les organitzacions educatives</i>
Isabel Álvarez i Cànovas	<i>La tecnologia en l'àmbit pedagògic</i>
Jordi Garcia i Farrero	<i>El camí de dues vivències: la docència i la investigació universitària</i>
Marta Bertrán i Tarrés	<i>Escola i família en la primera infància: una perspectiva antropològica</i>
Àngel Pascual i Martín	<i>Hermenèutica, platonisme i paideia</i>

PRIMAVERA PEDAGÒGICA 2010 - 20 I 21 DE MAIG

Comunicants	Títol comunicació
Xavier Laudo i Castillo Ruth Vilà i Baños	<i>Pedagogia líquida i postmodernitat De la coexistència a la convivència. El desenvolupament de competències comunicatives interculturals</i>
Guillem Turró i Ortega	<i>Vers una pedagogia esportiva, axiològica i humanista</i>
Olga Ródenas i Cobo	<i>La formació per competències (FpC) dels agents especialistes de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra. Un cas pràctic: l'especialitat de trànsit</i>
María Luján i Alonso	<i>Reflexions sobre els principis fonamentals de l'aprenentatge i el testimoni d'una experiència a una granja escola</i>
Edgar Iglesias i Vidal	<i>Aproximació a l'educació intercultural: significat i principis en els contextos locals i educatius</i>
Inma Benedico i Martínez	<i>Creativitat, corporeïtat i identitat des de la mirada transdisciplinària, ecoformadora i intercultural</i>

Els temes han estat decidits pels mateixos comunicants. La diversitat és evident. Un recompte aproximat: filosofia 3, antropologia 1, sociologia 4, política 2, formació 4, educació social 2, educació psicofísica 2, mitjans de comunicació 1, tecnologies de la informació 1, teoria pedagògica 1, tecnologia pedagògica 1.

Els estudis i recerques que puguin fonamentar la pedagogia són gairebé la meitat. Són disciplines que han de seguir el seu propi mètode centrades en l'objecte educació. Dels estudis de formació tant n'hi ha de teòrics com d'aplicats a progra-

Sessió de la Primavera Pedagògica 2009. D'esquerra a dreta: Amèlia Tey, David Rodríguez, Josep Palau i Martí Teixidó. Fotografia: IEC/SCP.

mes. Sis comunicacions estan centrades en aplicacions educatives. Una es refereix a la construcció de teoria pedagògica i una altra, a la pedagogia com a coneixement tecnològic.

El coneixement científic de l'educació construït amb bases empíriques i amb intuïcions verificades comença en la cultura occidental amb Comenius a mitjan segle XVII: *Janua linguarum trilinguis*, *Orbis sensualium pictus*, *Didactica Magna* (1630-1658). Són un conjunt d'observacions i pràctiques eficaces i generalitzables. Després de la revolució burgesa de França, inspirada pels il·lustrats defensors de la llibertat de consciència, es formula la *Pedagogia derivada de la finalitat de l'educació* (1806), obra d'inicis del segle XIX que devem a Herbart. Aporta una sòlida construcció teòrica de la pedagogia entre la filosofia i la psicologia que és considerada l'inici de la pedagogia científica. Per la seva mateixa concepció, derivada de les finalitats de l'educació, pot donar lloc a diferents pedagogies segons l'orientació que es prengui. Pocs anys més tard (1817), Julien de Paris ja adopta l'expressió «ciència de l'educació». Cada vegada s'accepta més que l'educació pot ser objecte d'estudi

Assistents a la Primavera Pedagògica 2009. Fotografia: IEC/SCP.

des de totes les ciències: biologia, sociologia, economia, planificació, història, política, filosofia, antropologia... i de fet tot tipus d'aportacions són necessàries per comprendre la complexitat dels processos educatius que es desenvolupen en entorns concrets que cal conèixer bé. Aquestes són les ciències de l'educació (explicatives) que han de seguir els mètodes que els són propis. Sobre aquestes ciències es construeixen les ciències pedagògiques (d'intervenció),³ la primera de les quals és la pedagogia i les diverses aplicacions: didàctica, organització escolar, orientació.

Certament, sembla que el panorama s'hagi fet massa extens, aparentment ambiciós, i en canvi observem que la credibilitat científica d'aquestes disciplines no està ben arrelada. Una prova evident és que de pedagogia tothom s'atreveix a parlar-ne: metges, escriptors, periodistes, sociòlegs, psicòlegs... que efectivament poden aportar explicacions a l'educació, però una altra cosa és parlar de sistemes

3. Aquesta és una concepció molt ben elaborada per Gaston Mialaret i un equip a l'Oficina Internacional d'Educació UNESCO: *Introducció a las ciencias de la educación*, Ginebra, UNESCO, 1985, ISBN 92-3-302302-8.

d'intervenció que, fonamentats en els coneixements aportats per les diverses ciències a l'educació i orientats per valors i finalitats prèviament decidits, siguin: funcionals promovent l'interès de l'alumne, eficaços assolint en general els objectius projectats, eficients, particularment en temps de pocs recursos i creatius (si pot ser amb estètica), posant intenció pedagògica als abundants recursos que ofereix la societat tecnològica i de consum. On acaben les explicacions sobre l'educació que aporten els científics de qualsevol disciplina, comença el disseny de sistemes d'intervenció que correspon als científics pedagogs. I sembla que dediquem massa temps a explicacions diverses, sovint poc integrades, i no passem a la fase de disseny d'intervenció. Així, els realitzadors, els que intervenen —mestres, educadors, professors, monitors...— ho fan amb major o menor encert, sovint lligat a competència i aptitud personals i poques vegades comprovant l'eficàcia de mètodes i procediments per anar fent una consolidació progressiva.

Totes les aportacions a la pedagogia són benvingudes però no podem deixar de subratllar les necessitats no ateses, aquells problemes i assumptes pendents que la pedagogia ha de resoldre anant al moll de l'os. La pedagogia mostraria la seva funcionalitat i eficàcia i també —per què no?— la seva estètica, i guanyaria credibilitat científica i social. Els ciutadans necessiten la pedagogia per a l'educació com la medicina és imprescindible per a la salut. I el coneixement pedagògic, igual que el coneixement mèdic, no és un assumpte d'aficionats sinó de professionals que actuen amb coneixement científic: de l'educació, uns i de la salut, els altres.

MARTÍ TEIXIDÓ I PLANAS

President de la Societat Catalana de Pedagogia